

Τίτλος πρωτοτύπου: *VERNON SUBUTEX*, 2

Συγγραφέας: VIRGINIE DESPENTES

© Virginie Despentes et les Éditions Grasset & Fasquelle, 2015

Copyright © Εκδόσεις ΣΤΕΡΕΩΜΑ Α.Ε., 2022

Για την ελληνική γλώσσα σε όλον τον κόσμο

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου συνολικά ή τμηματικά με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσον χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Εικόνα εξωφύλλου:

KARIM ADDUCHI από φωτογραφία © GettyImages

Σημείωση της έκδοσης για την προέλευση του ονόματος του ήρωα του μυθιστορήματος: το *Vernon* παραπέμπει στο όνομα του Αμερικανού συγγραφέα που επινόησε ο Μπορίς Βιάν: *Subutex* είναι η εμπορική ονομασία ενός υποκατάστατου της ηρωίνης.

ISBN SET: 978-960-8061-83-5

ISBN: 978-618-5617-10-3

Εκδόσεις ΣΤΕΡΕΩΜΑ Α.Ε. / ΣΙΟΛΑ-ΑΛΕΞΙΟΥ

Κομνηνών 24, Αθήνα 11472

Τηλ. 210-6426393

Fax 210-6459312

E-mail: info@stereoma-sa.gr

<http://www.stereoma-sa.gr>

Facebook: Εκδόσεις Στερέωμα

ΒΙΡΖΙΝΙ ΝΤΕΠΑΝΤ

*ΒΕΡΝΟΝ
ΣΟΥΜΠΟΥΤΕΞ*

ΤΟΜΟΣ 2

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΡΙΤΑ ΚΟΛΑΪΤΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΕΡΕΩΜΑ

στους *Fabienne Mandron,*
Aurélie Poulain,
Roland και Schultz Parabellum

*“Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack in everything
That’s how the light gets in”.*

Leonard Cohen, *Anthem*

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ
ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ
ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΤΟΜΟ

BERNON ΣΟΥΜΠΟΥΤΕΞ: Ο κεντρικός ήρωας του βιβλίου. Πρώην ιδιοκτήτης δισκάδικου. Μετά την έξωση από το διαμέρισμά του, κοιμάται περιστασιακά σε σπίτια παλιών φίλων αλλά, τελικά, βρίσκεται κυριολεκτικά στον δρόμο στο τέλος του πρώτου τόμου.

ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΜΠΛΙΤΣ: Επιτυχημένος τραγουδιστής της ίντι ροκ, με γαλλικό στίχο. Πέθανε από υπερβολική δόση σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου. Φίλος του Βερνόν από τα νιάτα τους, τον βοήθησε οικονομικά και άφησε στο διαμέρισμα του Βερνόν βιντεοκασέτες μιας αυτο-συνέντευξης που σκηνοθέτησε ο ίδιος, μια νύχτα μεγάλης μαστούρας, ενώ ο Βερνόν κοιμόταν. Ένα σωρό άνθρωποι έχουν ριχτεί στο κυνήγι αυτού του «θησαυρού»...

ΕΜΙΛΙ: Πρώην μπασίστρια. Φίλη του Βερνόν. Είναι η πρώτη που τον περιμάζεψε, αλλά αρνείται να τον φιλοξενήσει για πάνω από μια νύχτα.

ΞΑΒΙΕ ΦΑΡΝΤΕΝ: Απογοητευμένος σεναριογράφος. Παλιός φίλος του Βερνόν, τον φιλοξενεί για ένα σαββατοκύριακο. Στο τέλος του πρώτου τόμου, βρίσκει τον Βερνόν άστεγο στο πεζοδρόμιο και εκεί, μια ομάδα νεοφασιστών σπάει στο ξύλο τον Ξαβιέ.

ΜΑΡΙ-ΑΝΖ ΦΑΡΝΤΕΝ: Σύζυγος του Ξαβιέ.

ΣΕΛΕΣΤ: Γνώρισε τον Βερνόν σε ένα μπαρ, αυτός νόμισε πως του την έπεφτε αλλά εκείνη απλώς τον αναγνώρισε: ο πατέρας της την πήγαινε στο δισκάδικό του όταν ήταν πιτσιρίκα. Η τύπισσα, με εντυπωσιακό τατουάζ, δουλεύει στο μπαρ Rosa Bonheur, στο Μπιτ-Σομόν.

ΛΟΡΑΝ ΝΤΟΠΑΛΕ: Κινηματογραφικός παραγωγός. Προσοχή: δημόσιος κίνδυνος...

Η ΥΑΙΝΑ: Πρώην «ιδιωτική ντετέκτιβ», σήμερα εξπέρ στο μιντιακό λιντσάρισμα. Την προσλαμβάνει ο Λοράν Ντοπαλέ για να του φέρει τη συνέντευξη του Αλέξ Μπλιτς.

ΑΝΑΪΣ: Βοηθός του Λοράν Ντοπαλέ.

ΣΙΑΒΙ: Μία από τις «πρώην» του Αλέξ Μπλιτς, σπιτώνει για ένα διάστημα τον Βερνόν, με τον οποίο έχει μια σύντομη ερωτική περιπέτεια. Όταν φεύγει, της «δανείζεται» μερικά βιβλία και ένα ρολόι. Εκείνη τον «κράζει» παντού στα κοινωνικά δίκτυα, αποφασισμένη να τον καταστρέψει.

ΛΙΝΤΙΑ ΜΠΑΖΟΥΚΑ: Κριτικός της ροκ, φαν του Μπλιτς, θέλει να γράψει τη «βιογραφία» του. Έτσι, συναντά τον Βερνόν και τον φιλοξενεί για λίγες ημέρες.

ΝΤΑΝΙΕΛ: Πρώην πορνοστάρ, σήμερα τρανς, άλλαξε όνομα, και είναι υπεύθυνος ενός καταστήματος ηλεκτρονικού τσιγάρου, κολλητός της Παμελά Καντ.

ΠΑΜΕΛΑ ΚΑΝΤ: Πρώην πορνοστάρ. Πρωταθλήτρια του διαδικτυακού Tetris.

ΚΙΚΟ: Κοκαίνομανής χρηματιστής. Δέχτηκε να μείνει ο Βερνόν στο σπίτι του για λίγες νύχτες, ύστερα τον έδιωξε κλωτσηδόν.

ΓΚΑΕΛ: Φίλη του Κικό, της Μαρσιά, του Βερνόν και της Ύαινας. Για να εξυπηρετήσει την τελευταία, φιλοξενεί για λίγες ημέρες τον Βερνόν (στου Κικό, όπου μένει κι αυτή).

ΜΑΡΣΙΑ (ΓΝΩΣΤΗ ΠΑΛΙΟΤΕΡΑ ΩΣ ΛΕΟ): Θεσπέσια Βραζιλιάννα τρανς, κομμώτρια διαφόρων σταρ, ζει στο σπίτι του Κικό.

ΒΟΤΚΑ ΣΑΤΑΝΑ (ΓΝΩΣΤΗ ΠΑΛΙΟΤΕΡΑ ΩΣ ΦΑΪΖΑ): Πρώην πορνοστάρ. Μητέρα της Αϊσά. Πρώην ερωμένη του Μπλιτς. Πρώην συνάδελφος του Ντανιέλ και της Παμελά.

ΣΕΛΙΜ: Πρώην σύζυγος της Φαϊζά. Προοδευτικός, κοσμικός πανεπιστημιακός. Ανατρέφει μόνος την κόρη του αφότου η Φαϊζά/Βότκα Σατανά πέθανε από υπερβολική δόση.

ΑΪΣΑ: Κόρη της Φαϊζά/Βότκα Σατανά και του Σελίμ. Νεαρή ευσεβής μουσουλμάνα. Ο Σελίμ, φίλος της Ύαινας, της ζήτησε να βολιδοσκοπήσει την κόρη του καθώς του είναι ακατανόητη η συμπεριφορά της.

ΠΑΤΡΙΣ: Παλιός φίλος του Βερνόν, πρώην σύντροφος της Σεσίλ. Επιρρεπής στην ενδοοικογενειακή βία. Έχει αποκοπεί εντελώς απ' τον κόσμο της μουσικής. Είναι ο τελευταίος που φιλοξένησε τον Βερνόν, προτού αυτός καταλήξει να ζει στον δρόμο.

ΝΟΕΛ: Υπάλληλος στο H&M. Φίλος του Λοϊκ.

ΛΟΪΚ: Δουλεύει ως κούριερ, φίλος του Νοέλ. Στο τέλος του πρώτου τόμου, αυτός καταφέρει το πιο βίαιο χτύπημα στον Ξαβιέ Φαρντέν και τον στέλνει στο νοσοκομείο, σε κώμα.

ΛΟΡΑΝ: Άστεγος. Δίνει στον Βερνόν κάποιες συμβουλές και οδηγίες για την καινούρια σκληρή ζωή του. Περιφέρεται γύρω από το πάρκο του Μπιτ-Σομόν.

ΟΛΓΑ: Άστεγη, μεγαλόσωμη κοκκινομάλλα με αδάμαστο χαρακτήρα. Προπηλακίζει τα φασισταριά που μοιράζουν κουδέρτες στους άστεγους. Ο δρόμος είναι το βασίλειό της.

Ο Βερνόν περιμένει μέχρις ότου νυχτώσει και να κλείσουν τα φώτα σε όλα τα γύρω παράθυρα για να σκαρφλώσει τα κάγκελα και να χωθεί στο πάρκο. Νιώθει σουβλιές στον αριστερό αντίχειρα, δεν θυμάται πια πώς έγινε τούτη η μικρή αμυχή, αλλά, αντί να επουλώνεται, αυτή φουσκώνει, και κείνος εκπλήσσεται που μια τόσο επιφανειακή πληγή τού προξενεί τέτοιο πόνο. Διασχίζει το κατηφορικό έδαφος, προσπερνάει τ' αμπελοκλήματα ακολουθώντας ένα στενό μονοπάτι. Προσέχει να μην πειράξει το παραμικρό. Δεν θέλει να κάνει θόρυβο, ούτε και να μείνει το πρωί κάποιο ίχνος της παρουσίας του. Φτάνει στη βρύση και πίνει ώσπου να ξεδιψάσει. Ύστερα σκύβει και βάζει τον σβέρκο του κάτω απ' το νερό. Τρίβει δυνατά το πρόσωπό του και ανακουφίζει το πληγωμένο του δάχτυλο αφήνοντάς το γι' αρκετή ώρα κάτω απ' τον παγωμένο πίδακα. Χτες, επωφελήθηκε απ' τον ζεστό καιρό για να επιχειρήσει ένα πιο σχολαστικό πλύσιμο, όμως τα ρούχα του έζεχναν το ίδιο όταν τα ξαναφόρεσε, ένιωθε ακόμα πιο βρόμικος απ' όσο πριν.

Ισιώνει την πλάτη του και τεντώνεται. Το σώμα του είναι βαρίδι. Ονειρεύεται ένα αληθινό κρεβάτι. Μια μπανιέρα γεμάτη καυτό νερό. Μα τίποτα δεν τσουλάει. Σκασίλα του μεγάλη. Το μόνο που τον στοιχειώνει είναι ένα

αίσθημα απόλυτου κενού, που θα 'πρεπε να τον τρομάζει, έχει πλήρη επίγνωση, δεν είναι η στιγμή να νιώθει καλά, ωστόσο δεν νιώθει τίποτα πέρα από μια σιωπηλή, μουντή ηρεμία. Ήταν πολύ άρρωστος. Τώρα, ο πυρετός του έπεσε και, τις τελευταίες μέρες, έχει ξαναβρεί αρκετή δύναμη για να στέκεται όρθιος. Το μυαλό του έχει εξασθενήσει. Θα ξανάρθει η αγωνία, ναι, θα ξανάρθει σύντομα, λέει μέσα του. Για την ώρα, τίποτα δεν τον αγγίζει. Είναι μετέωρος, όπως τούτη η παράξενη γειτονιά στην οποία προσάραξε. Ο λοφίσκος Μπερζέρ είναι ένα υψίπεδο με λιγοστούς δρόμους, όπου έχεις πρόσβαση με σκαλοπάτια, σπανίως βλέπεις αυτοκίνητο εδώ, δεν υπάρχουν ούτε φανάρια, ούτε μαγαζιά. Τίποτα πέρα από γάτους, σε αφθονία. Ο Βερνόν παρατηρεί τη Σακρέ-Κερ, απέναντι, μοιάζει να αιωρείται πάνω απ' το Παρίσι. Η πανσέληνος λούζει την πόλη μ' ένα φασματικό φέγγος.

Παραληρεί. Έχει κενά μνήμης. Κι αυτό δεν του είναι δυσάρεστο. Πότε πότε, προσπαθεί να λογικευτεί: δεν μπορεί να μείνει εκεί επ' άπειρο, είναι ένα καλοκαίρι ψυχρό, θ' αρπάξει κι άλλη πούντα, όχι, δεν πρέπει ν' αφηθεί, πρέπει να γυρίσει κάτω στην πόλη, να βρει καθαρά ρούχα, να κάνει κάτι... Μα όταν δοκιμάζει να ξανασυνδεθεί με πραγματιστικές ιδέες, φλιπάρει: φεύγει σε κατακόρυφη περιδίνηση. Ένας ήχος έρχεται απ' τα σύννεφα, ο αγέρας πάνω στο δέρμα του είναι πιο απαλός κι από μετάξι, η νύχτα έχει μια μυρωδιά, η πόλη τού μιλάει και κείνος αποκωδικοποιεί τους ψίθυρους που υψώνονται και τον τυλίγουν, κουλουριάζεται μέσα τους και αιωρείται. Κάθε φορά, δεν ξέρει για πόσο, τον πα-

ρασέρνει τούτη η γλυκιά τρέλα. Δεν αντιστέκεται. Το μυαλό του, ταρακουνημένο από τα γεγονότα των τελευταίων βδομάδων, φαίνεται πως αποφάσισε να μιμηθεί τον μεθυστικό πυρετό των ναρκωτικών που είχε καταπιεί στην πρότερη ζωή του. Μετά από κάθε επεισόδιο, υπάρχει ένα ανεπαίσθητο κλικ, ένα αργό ξύπνημα: η φυσιολογική ροή των σκέψεών του αρχίζει πάλι.

Σκυμμένος πάνω απ' τη βρύση, πίνει, ξανά και ξανά, μεγάλες γουλιές που του κεντρίζουν την τραχεία. Ο λαιμός του τον πονάει μετά την αρρώστια. Νόμισε πως θα τα τίναζε, σε τούτο το παγκάκι. Τα λιγοστά πράγματα που εξακολουθεί να νιώθει με κάποια ένταση είναι σωματικής τάξης: ένα φρικτό κάψιμο στην πλάτη, οι παλμοί του πληγωμένου χεριού, οι φουσκάλες στους αστραγάλους που κακοφορμίζουν, η δυσκολία να καταπιεί... Κόβει ένα μήλο απ' το δέντρο στην άλλη άκρη του πάρκου, είναι ξινό, μα εκείνος λυσσάει για κάτι γλυκό. Σκαρφαλώνει με δυσκολία τα κάγκελα που χωρίζουν το πάρκο απ' τον χώρο που συνήθιζε να κοιμάται. Κρατιέται από τα κλαδιά και αναστηλώνει το κορμί του, σπάζοντας σχεδόν τα μούτρα του απ' την άλλη πλευρά. Στο τέλος, σέρνεται καταγής, στα γόνατα. Θα ήθελε πολύ να νιώθει οίκτο για τον εαυτό του, ή απέχθεια. Κάτι, οτιδήποτε. Μα όχι, τίποτα. Τίποτα πέρα από τούτη την παράλογη ηρεμία.

Διασχίζει την πίσω αυλή του ερειπωμένου σπιτιού όπου έχει κατασκηνώσει. Στο ισόγειο, αυτό που προοριζόταν για αίθριο με πανοραμική θέα στην πρωτεύουσα δεν είναι παρά ένα μπετονένιο προαύλιο, στο βάθος του οποίου μπορούσες να προφυλαχτείς μια χαρά απ' τον

αγέρα και τη βροχή. Σκουριασμένοι σιδερένιοι πάσσα-
λοι οριοθετούσαν τον χώρο. Τελευταία, ο Βερνόν έμαθε
από έναν τύπο που δουλεύει στο απέναντι γιατί πως οι
εργασίες έχουν σταματήσει εδώ και χρόνια. Τα θεμέλια
ήταν έτοιμα να καταρρεύσουν, υπήρχαν ρωγμές στους
φέροντες τοίχους, κι έτσι ο ιδιοκτήτης αποφάσισε να
ξαναφτιάξει το σπίτι. Σκοτώθηκε όμως σε τροχαίο ατύ-
χημα. Οι κληρονόμοι του δεν κατάφεραν να συμφωνή-
σουν. Τσακώνονταν και τρέχαν σε δικηγόρους. Το σπίτι
κλειδώθηκε με λουκέτο και ρήμαξε. Ο Βερνόν κοιμά-
ται εδώ, πάνε πολλές νύχτες κιάλας, δέκα μέρες ένας
μήνας, δεν μπορούσε να το πει — η έννοια του χρόνου,
όπως και οτιδήποτε άλλο, είναι συγκεχυμένη. Του αρέ-
σει το κρησφύγετό του. Με το που χαράζει, ανοίγει το
ένα μάτι, και μένει ασάλευτος, εντυπωσιασμένος απ' το
εύρος του τοπίου. Το Παρίσι αποκαλύπτεται και, ιδω-
μένο από τόσο ψηλά, μοιάζει φιλόξενο. Όταν το κρύο
γίνεται τσουχτερό, κουλουριάζεται και μαζεύει τα γό-
νατα πάνω στο κορμί του. Δεν έχει κουβέρτα. Μονάχα
τη ζεστασιά του κορμιού του έχει. Ένας χοντρός, μονό-
φθαλμος γάτος τάμπι έρχεται τότε τότε και κουρνιάζει
στην κοιλιά του.

Τις πρώτες νύχτες στον λοφίσκο Μπερζέρ, ο Βερνόν
κοιμόταν σ' ένα παγκάκι στο οποίο σωριάστηκε φτά-
νοντας. Έβρεχε χωρίς σταματημό, για μέρες. Κανείς
δεν τον ενόχλησε. Μεσ στις παραισθήσεις απ' τον πυ-
ρετό που τον έκαιγε, έκανε ένα φανταστικό, ξέφρενο τα-
ξίδι. Λίγο λίγο, συνερχόταν, αναδυόταν με μισή καρδιά
απ' το απαλό σύννεφο του παραληρήματός του. Ένας
γερο-μπεκρής τον βρήκε στο παγκάκι με το πρώτο

φως της μέρας, στην αρχή τον σκυλόδρισε, αλλά, βλέποντάς τον πολύ αδύναμο για ν' αποκριθεί, ανησύχησε για την κατάστασή του, και μετά τον συμπάθησε. Του έφερε πορτοκάλια κι ένα κουτί αντιπυρετικά Ντολιπράν. Ο Σαρλ είναι φαφλατάς και θεοπάλαβος. Του αρέσει να γκρινιάζει, να μιλάει ακατάπαυστα για τον γενέθλιο Βορρά του και για τον πατέρα του που ήταν σιδηροδρομικός. Ξεκαρδιζόταν συχνά με τα δικά του αστεία, χτυπώντας τα μεριά του, μέχρι που το γέλιο του εκφυλιζόταν σ' έναν βήχα με φλέματα που σχεδόν τον έπνιγε. Ο Βερνόν είναι στο παγκάκι «του». Μετά από μια πρόχειρη αξιολόγηση της οποίας τα κριτήρια μόνον αυτός ο ίδιος γνωρίζει, ο γέρος αποφάσισε να γίνει φίλος του. Τον φροντίζει. Περνάει και ελέγχει αν όλα είναι εντάξει. Τον προειδοποίησε: «Μη συνεχίζεις να κοιμάσαι δω τώρα που ο καιρός είναι καλός» και του έδειξε το σπίτι, λίγα μέτρα πιο πέρα. «Τράβα κει μέσα και κρύψου στο πίσω μέρος. Εξαφανίσου για κάνα τρίωρο τη μέρα, αλλιώς θα 'ρθουν οι υπάλληλοι του Δήμου και θα σε διώξουν, άντε βιάσου. Έχεις ανάγκη να ξεκουραστείς ακόμα λίγο, παλικάρι μου...»

Ο Βερνόν δεν άκουσε την προειδοποίηση, αλλά, τη δεύτερη ηλιόλουστη μέρα, κατάλαβε πόσο σοφή ήταν η συμβουλή. Οι οδοκαθαριστές περνούσαν τα πεζοδρόμια με τις μάνικες. Δεν τους άκουσε να 'ρχονται. Ένας από δαύτους του 'ριξε με το λάστιχο, καταπρόσωπο. Πετάχτηκε μεμιάς και ο άλλος τού πέταξε τα χαρτόκουτα που τον προστάτευαν απ' το κρύο. Ήταν ένας νεαρός Μαύρος με λεπτά χαρακτηριστικά, που τον κοιτούσε με μίσος. «Δίνε του. Οι άνθρωποι δεν έχουν όρεξη να βλέ-

που τη βρομομούρη σου σκατοτεμπέλη, πρωινιάτικα. Άντε, ξεκουμπήσου». Και, απ' τον τόνο του αγοριού, ο Βερνόν κατάλαβε πως το καλύτερο ήταν να υπακούσει: οι κλοτσιές δεν θ' αργούσαν να πέσουν. Τρέκλιζε, τα πόδια του μουνδιασμένα μετά από τόσον καιρό που έμεινε ξαπλωμένος. Περιπλανήθηκε στους γύρω δρόμους. Παραμόνευε τον ήχο του σάρωθρου και προσπαθούσε να πάει όσο πιο μακριά μπορούσε. Η αδικία της κατάστασής του τον άφηγε παγερά αδιάφορο. Εκείνη ακριβώς τη μέρα άρχισε να συνειδητοποιεί πως κάτι πήγαινε στραβά, σ' αυτόν. Αναρωτιόταν πού είχε ξεβραστεί. Του πήρε κάποιο χρόνο ώσπου να καταλάβει γιατί η περιοχή τού φαινόταν τόσο άγνωστη: δεν έδλεπε αυτοκίνητα, δεν άκουγε θορύβους. Ολόγυρά του υπήρχαν μόνο χαμηλά σπιτάκια με κηπάκους, αλλά παλαιά. Αν το παγκάκι που μόλις άφησε δεν είχε θέα στη Σακρέ-Κερ, θα σκεφτόταν ότι, σ' έναν παροξυσμό πυρετού, πήρε το τρένο και βρέθηκε στην άκρη του πουθενά. Ή στη δεκαετία του '80...

Πολύ αδύναμος για να συνεχίσει το σεργιάνι, γύρισε στο παγκάκι του αμέσως μόλις απομακρύνθηκε το σάρωθρο. Καθώς έτριβε τα μάγουλά του με τις παλάμες, ξαφνιάστηκε όταν διαπίστωσε πόσο είχαν μεγαλώσει τα γένια του. Όλο του το κορμί ήταν μελανιασμένο απ' το κρύο, διψούσε, ήθελε να κατουρήσει. Θυμόταν πολύ καλά τα γεγονότα των τελευταίων ημερών. Εγκατέλειψε τον φίλο του στο νοσοκομείο, μετά από έναν καθγά στον δρόμο που τον είχε αφήσει σέκο, δίχως ν' αναρωτηθεί αν ο Ξαδιέ θα τα κατάφερνε. Περιπλανήθηκε μες στη βροχή και βρέθηκε εκεί, ήταν άρρωστος του

θανατά, και ευτυχισμένος σαν ένας σαλεμένος φουκαράς. Όμως, ακόμα κι αν το περίμενε, αισθανόταν πάντα το φαρμακερό κεντρί του φόβου. Ίσως αυτό τον παρότρυνε ν' αντιδράσει. Δεν υπήρχε παρά το πονεμένο κορμί του, και η μυρωδιά του που, η αλήθεια να λέγεται, του κρατούσε ευχάριστη παρέα. Οι κοινότοπες συγκινήσεις τον είχαν εγκαταλείψει. Περνούσε την ώρα του ατενίζοντας τον ουρανό, και αυτό του γέμιζε τη μέρα. Ο Σαρλ ξανάρθε και κάθισε σιμά του, στο παγκάκι, λίγο προτού νυχτώσει:

«Χαίρομαι που σε βλέπω να βγαίνεις απ' τον λήθαργο, μαλάκα μου. Καιρός ήτανε!»

Του εξήγησε πως βρισκόταν στα βόρεια του Παρισιού, όχι μακριά απ' το πάρκο του Μπιτ-Σομόν. Ο Σαρλ τον κέρασε μια μπύρα και του έδωσε τη μισή από μια μουλιασμένη, ζουληγμένη μπαγκέτα, που σίγουρα σερνόταν μες στον σάκο του για καιρό και την οποία ο Βερνόν καταδρόχισε. «Ρε γαμώτη σου, φά' τη σιγά σιγά, θα ξεράσεις. Θα 'σαι δω, αύριο; Θα σου φέρω ζαμπόν, πρέπει να καρδαμώσεις». Ο γέρος δεν ήταν κλοσάρ, τα χέρια του δεν ήταν ροζιασμένα, φορούσε καινούρια παπούτσια. Μα δεν θα τον έλεγες και φρεσκαδούρα. Έμοιαζε να τα πίνει με τύπους που μυρίζουν κατρουλίλα. Έμειναν για μια στιγμή, έτσι, καθισμένοι, χωρίς να πολυμιλάνε.

Από τότε, ο Βερνόν έχασε κάθε αίσθηση της βαρύτητας. Ένα αόρατο χέρι γύρισε όλα τα κουμπιά της κονσόλας του: το εκουαλάιζερ δουλεύει αλλιώς. Περιέργως πώς, δεν μπορεί να ξεκολλήσει απ' το παγκάκι. Όσο δεν τον διώχνουν με τη βία, ο λοφίσκος Μπερζέρ εξα-

κολουθεί να αιωρείται γι' αυτόν, μια τοσηδά, πλανώμενη νησίδα. Νιώθει καλά εδώ.

Κάνει μικρούς περίπατους, για να λυθούν τα πόδια του και για να μην περνάει όλη τη μέρα στο παγκάκι. Πού και πού κάθεται στα σκαλοπάτια που οριοθετούν την επικράτειά του, ή χαζολογάει σε κάποιον δρόμο, αλλά γυρίζει πάντα στη βάση του. Το παγκάκι του, απέναντι από τους δημόσιους κήπους, με ανεμπόδιστη θέα στις σκεπές του Παρισιού. Αρχίζει να φτιάχνει μια ρουτίνα.

Στην αρχή, οι εργάτες που δουλεύουν στην οδό Ρεμί-ντε-Γκουρμόν, ακριδώς παραδίπλα, τον αγνοούσαν. Μέχρι που ο εργοδηγός έρχεται, στο διάλειμμά του, να καπνίσει ένα τσιγάρο μιλώντας στο τηλέφωνο. Κατευθύνθηκε προς το παγκάκι και ο Βερνόν τού παραχώρησε τη θέση, απομακρύνθηκε για να μην τον προσέξουν, και τότε ο τύπος τού φώναξε — Ε εσύ, πάνε δυο μέρες που σε κοιτάζω... Δεν είχες δισκάδικο; Ο Βερνόν δίστασε — για ένα δευτερόλεπτο του 'ρθε ν' απαντήσει όχι και να συνεχίσει τον δρόμο του. Η αλλοτινή του ταυτότητα δεν τον ενδιέφερε πια. Είχε γλιστρήσει απ' την πλάτη του σαν ένα παλιό, βαρύ, άβολο παλτό. Αυτός που ήταν, για δεκαετίες, αφορούσε μονάχα τον ίδιο και κανέναν άλλον. Όμως ο τύπος δεν του άφησε τον χρόνο — Δεν με θυμάσαι; Ήμουν παραγιός στον διπλανό φούρνο... ερχόμουν συχνά στο μαγαζί σου. Το πρόσωπο δεν του έλεγε τίποτα. Ο Βερνόν άνοιξε τα χέρια του — δεν είμαι στα καλύτερά μου, τα 'χω ψιλοχαμένα, και ο τύπος γέλασε — ναι ρε συ, καταλαβαίνω, η ζωή σου 'παιξε άσχημο παιχνίδι... Από τότε, περνάει

καθημερινά την ώρα του διαλείμματος για κουδεντούλα. Όταν ζεις στους δρόμους, ένα τελετουργικό που κρατάει τρεις μέρες απανωτά γίνεται ήδη παλιά συνήθεια. Ο Στεφάν φοράει βερμούδα και χοντρά αθλητικά παπούτσια, έχει κατσαρά μαλλιά και καπνίζει στριφτό τσιγάρο. Του αρέσει ν' αναπολεί τα μουσικά φεστιβάλ, να μιλάει για τα πιτσιρίκια του και να γκρινιάζει για τα παιδιά στο εργοτάξιο. Αποφεύγει κάθε νύξη στο γεγονός ότι ο Βερνόν κοιμάται έξω. Δύσκολο να πεις αν πρόκειται για υπέρμετρο τακτ ή για απόλυτη αναισθησία. Του λέει να πάρει απ' τον καπνό του, μερικές φορές του αφήνει πατατάκια ή ό,τι έχει απομείνει απ' την Κόκα Κόλα του... Και του επιτρέπει να χρησιμοποιεί τις τουαλέτες του εργοταξίου τη μέρα. Αυτό αλλάζει τα πάντα για τον Βερνόν, που είχε ήδη σκάψει δύο τρύπες στον κήπο του σπιτιού όπου κοιμόταν, αλλά ακόμη και με ζεστό καιρό είναι χοντρό ζόρι να φτάσεις βαθιά στο χώμα με γυμνά χέρια, ύστερα να τις ξανασκεπάσεις έτσι που να μη ζέχουν... κάποια στιγμή, αυτό θα τον πρόδιδε. Αργά ή γρήγορα, οι κάτοικοι της γειτονιάς θα παραπονιούνταν για την μπόχα.

Τις τελευταίες τρεις μέρες, η Ζανίν τον επισκέπτεται στα κρυφά. Ταΐζει κάποιες αδέσποτες γάτες. Φέρνει φαγητό στον Βερνόν σε τάπερ. Κρύβεται γιατί οι ντόπιοι τής έχουν ήδη πει να μην ενθαρρύνει τους άστεγους να μένουν εκεί γύρω. Δεν είναι ο πρώτος. Του το είπε μάλιστα: στην αρχή, όλοι το έβρισκαν συμπαθητικό, και ήθελαν να βοηθήσουν τον πλησίον τους, αλλά υπήρξαν ένα σωρό προβλήματα: ξερατά, ραδιόφωνο ανοιχτό στη διαπασών όλη τη νύχτα, ένας φλύαρος μπεκρούλιακας

που δεν είχε αίσθηση των ορίων και ήθελε να μπαίνει στα σπίτια των ανθρώπων για να πιάνει την κουβέντα, ένας άλλος υπό την επήρεια ψυχοτρόπων ουσιών που παραμιλούσε και τρόμαζε τα παιδιά... Η γειτονιά δεν είχε επιλογή: έπρεπε να φρενάρε τη συμπόνοια. Η Ζανίν επιμένει να μοιράζεται το βραδινό φαγητό της μαζί του. Είναι μια μικροσκοπική γυναικούλα κάποιας ηλικίας, καμπουριαστή, κοκέτα, με φρύδια μάλλον άτεχνα σχεδιασμένα με μολύδι, πασαλειμμένο κραγιόν στα χείλη, αντιθέτως είναι πάντα καλοντυμένη, ενώ άσπρες άψογες μπουκλές πλαισιώνουν το πουδραρισμένο πρόσωπό της. «Στο σπίτι, κάθε πρωί, βάζω τα μπιγκουτί μου, θα το σταματήσω όταν μπω στον τάφο». Φοράει έντονα χρώματα και παραπονιέται για το φρικτό καυτό καλοκαίρι, επειδή δεν μπορεί να φορέσει τα ωραία της φουστάνια, «δεν ξέρω αν, του χρόνου, θα ζω, για να τα βάλω». Λέει στον Βερνόν πως είναι «γλύκας, στην ηλικία μου μπορείς να λες τέτοια πράγματα, εμένα το μάτι μου κόβει, είσαι γλύκας, κι έχεις υπέροχα μάτια». Το ίδιο λέει και στα γατιά που ταΐζει. Του γεμίζει μπουκάλια με νερό, και του φέρνει ρύζι, με μπόλικο βούτυρο. Εκείνη δεν κάνει κανένα σχόλιο, αλλά ο Βερνόν υποπτεύεται πως η γριά πιστεύει ότι, αφού κάνει καλό στο τρίχωμα των γάτων, κάνει και στον άνθρωπο. Χτες, του έφερε κομματάκια σοκολάτας, τυλιγμένα σε αλουμινόχαρτο. Έμεινε έκπληκτος από την απόλαυση που ένωσε τρώγοντάς τα. Για μια φευγαλέα στιγμή, οι γευστικοί κάλυκός του σχεδόν τον πόνεσαν. Είχε κιόλας ξεχάσει πώς ήταν να βάζεις κάτι στο στόμα σου και να απολαμβάνεις τη γεύση του.

Όπως κάθε μέρα γύρω στις έξι το απόγευμα, ο Σαρλ φεύγει απ' το πρακτορείο στοιχημάτων της οδού ντε Πιρενέ και ξανανεβαίνει τη λεωφόρο Σιμόν-Μπολιβάρ μέχρι το παντοπωλείο απέναντι από την είσοδο του πάρκου. Το αγόρι πίσω απ' τον πάγκο δεν έχει το χαμόγελο εύκολο. Μετά βίας ξεκολλάει το βλέμμα από την τηλεόραση, όπου παρακολουθεί αγώνες κρίκετ, για να του δώσει ρέστα.

Ο γέρος μπαίνει με βήμα αργό στο Μπιτ-Σομόν. Τίποτα δεν τον βιάζει. Μπροστά απ' το μικρό κουκλοθέατρο, γονείς περιμένουν χωρίς να μιλάνε μεταξύ τους. Μέσα, τα βλαστάρια τους στριγγλίζουν «πρόσεχε, πίσω σου είναι!» Το αγαπημένο παγκάκι του Σαρλ βρίσκεται στ' αριστερά, όχι μακριά από τις δημόσιες τουαλέτες. Με την παλάμη του, σκουπίζει τα, βαμμένα πράσινα, ξύλα· βλέπεις, πάντα υπάρχουν καριόληδες που τα γεμίζουν λάσπες, επειδή βάζουν πάνω τα πόδια τους για να κάνουν υπερυψωμένες κάμψεις. Ανοίγει, με τον αναπτήρα, το πρώτο του μπουκάλι μπίρας. Απέναντι, δυο γάτοι, τριγυρίζει ο ένας τον άλλον, αφήνοντας πού και πού ανησυχητικά νιαουρίσματα, διστάζοντας να ριχτούν παθιασμένα στον καθγά.

Ανέκαθεν άρεσε στον Σαρλ τούτο το πάρκο. Έχοντας περάσει το μεσημέρι προστατευμένος απ' το χλομό φως

της μέρας μες στη σκοτεινή γωνιά του μπιστρό που συχνάζει, έρχεται πάντα εδώ για το απεριτίφ του. Το μεγάλο πρόβλημα του Μπιτ-Σομόν είναι η ανηφόρα του: κάποια μέρα, θα τα τινάξει στην προσπάθειά του να σκαρφαλώσει την πλαγιά.

Ο Λοράν έρχεται για να τον βρει. Ξέρει τα ωράρια. Έχει πάντα μια μπίρα για κείνον. Αναμασάει τα ίδια και τα ίδια, πέντε έξι ιστορίες που τις τονίζει μ' ένα τρανταχτό γέλιο. Τη δέκατη φορά που τον ακούς να περιγράφει τον ίδιο τσαμπουκά, θες να του πεις παίξε μας κάτι άλλο ρε φίλε, όμως ο Σαρλ δεν ζητάει και πολλά από τα συντρόφια του στο πιώμα. Δεν γίνεται να 'σαι μπεκρούλιακας και συνάμα εκλεκτικός στις παρέες. Ο Λοράν αποτελεί κομμάτι της μέρας του. Ασφαλώς, θα προτιμούσε να 'χε μαζί του τη χοντρο-Όλγα για το απεριτίφ. Πάντα είχε αδυναμία στις τρελές. Ευχαρίστως θα δεχόταν να φάει κι άλλα σκατά, αρκεί ένα καλοκαιριάτικο βράδυ η Όλγα να του ψιθύριζε γλυκόλογα στ' αυτή. Την πρώτη φορά που την είδε, εκείνη φορούσε σαμπό στο χρώμα του πράσινου μήλου, την κορόιδευε ανελέητα για τη μούρη της αποκαλώντας την Μπόζο ο Κλόουν, και κείνη του έριξε ένα ξεγυρισμένο σκαμπίλι. Ο Σαρλ έπρεπε να την πλακώσει με τη σειρά του. Η Όλγα θα 'θελε να το παίξουν μία σου μία μου, μα δεν το κάνει, είναι ευαίσθητη. Όταν σε κοπανάει, είναι σαν να σου δίνει φιλιά. Αυτό τον έχει συγκινήσει, τον γέρο, να τη βλέπει ν' αφηνιάζει τόσο αποφασιστικά, μονάχα στοργή νιώθει για δαύτη. Του το κρατάει ακόμα για κείνη την πρώτη συνάντηση. Γουστάρει τρελές και άσχημες. Πάντα βέβαια ισχυριζόταν το αντί-

θετο. Συγκατανεύει όταν φιλαράκια μιλάνε για γκόμενες που δεν είναι σπασαρχίδες, θαρρείς και είναι πολύτιμα πετράδια, συχνά ισχυριζόταν πως ονειρεύεται ένα ωραίο γυναικάκι που δεν θα του τα 'πρηζε ή δεν θα του πετούσε το πιάτο στο κεφάλι, όμως αυτό είναι από κείνες τις παπαριές που άντρες σαν και του λόγου του λένε μεταξύ τους: παλιά, όταν είχε τα φράγκα για να κυκλοφορεί με γκόμενα καθωσπρέπει, αυτός έμενε με τη Βερό, και κάθε φορά που τσιλιμπούρδιζε, ήταν με γυναίκες που δεν θα τις έλεγες και κουκλάρες. Απ' όλα έχει ο μπαξές. Τις κυριλάτες γκόμενες τις βαριέται.

Οι αλέες του πάρκου έχουν γίνει βάλτοι. Βρέχει με το τουλούμι. Μόνο γι' αυτό μιλάνε όλοι στα μπιστρό, τον καιρό, την άνοιξη που είναι σκέτη μούχλα. Θα περάσουν βδομάδες μέχρι να επιστρέψουν οι περιπατητές. Οι μόνιμοι που βλέπεις τριγύρω είναι όσοι κάνουν τζόκινγκ, μοιάζουν λες και περίμεναν, κρυμμένοι πίσω απ' τους θάμνους, έτοιμοι να πεταχτούν και να λαχανιάσουν σαν βασιανισμένοι. Για μερικούς από δαύτους, είναι ολοφάνερο ότι υποβάλλουν τον εαυτό τους σε κάτι τόσο επικίνδυνο για την υγεία τους. Ο Λοράν κοιτάζει τα παπούτσια του, με απέχθεια:

«40 φορές κι εσύ;»

«Όχι, 44. Γιατί με ρωτάς;»

«Εσύ έχεις πάντα ωραία παπούμενα. Ψάχνω ένα ζευγάρι... Τούτα δω δεν μ' αρέσουν καθόλου».

«Είναι παπούτσια για εργοτάξιο. Δεν είναι άνετα».

«Κουβαλήθηκα μέχρι την Αλληλεγγύη για να βρω... δεν υπήρχε τίποτα. Η κρίση, βλέπεις, οι άνθρωποι κρατάνε τα πράγματά τους».

«Περνάς ζόρι χοντρό».

«Αύριο θα πάω στην οδό Ραμπονό, ελπίζω να 'χουν κάνα ζευγάρι στο νούμερό μου, τούτα δω με χτυπάνε στη φτέρνα, θα βγάλω φουσκάλες».

Στο διπλανό παγκάκι, ένας Μαύρος γίγαντας με ασημί φόρμα στριμώχνει έναν καχεκτικό Λευκό, με σορτσάκι, που τα δίνει όλα, υπό τις διαταγές του. Με στεντόρεια φωνή, ο προπονητής ουρλιάζει «Μη σταματάς, μη σταματάς, συνέχισε, κράτα τον ρυθμό σου!» και ο κοκαλιάρης χοροπηδάει πάνω κάτω κοιτάζοντας το κενό, ξεθεωμένος, έτοιμος να τα φτύσει. Ο Λοράν δεν ασχολείται άλλο μαζί τους, γοητεύεται τώρα από μια χοντρέλα που ανεβαίνει την αλέα, με μπλε σαλοπέτα, σαν μεθυσμένος κοσμοναύτης. Ο Σαρλ δίνει άλλη μια μπίρα στον Λοράν, και λέει:

«Αν περνούσε απ' το χέρι μου, θ' απαγόρευα την είσοδο των τρελαμένων με τα σπορ στο πάρκο. Χαλάνε την ατμόσφαιρα».

«Θα μας στερούσες όλα τα ωραία κομμάτια που τρέχουν μισόγυμνα. Πάρε τούτη δω που 'ρχεται προς τα δω, κρίμα δεν θα 'τανε να μη μας δείχνει τα κάλλη της;»

Το πρόβλημα με άντρες σαν τον Λοράν, και είναι μιλιούνια, είναι ότι μπορείς πάντα να προβλέπεις τις αντιδράσεις τους. Η περιποιημένη ξανθιά φοιτητριούλα που κατεβαίνει τρέχοντας την πλαγιά με μικρούς διασκελισμούς δεν παρουσιάζει κανένα απολύτως ενδιαφέρον. Μυρίζει σαπούνι ακόμα κι όταν τρέχει, ναι ρε συ. Όχι πως ο Σαρλ είχε καμιά κλίμακα ηθικής που την εφαρμόζει στη λίμπιντο των άλλων. Όμως οι άντρες τώρα είναι

όλοι ίδιοι, θαρρείς και κάνουν βραδινά μαθήματα για να μοιάζουν περισσότερο μεταξύ τους. Αν άνοιγες στα δύο τον εγκέφαλο του Λοράν για να κοιτάξεις τον μηχανισμό, θα έδρισκες ακριβώς τις ίδιες μαλακίες όπως και σε κείνον του απελπισμένου γιάπη που αγκομαχώντας κάνει κοιλιακούς δίπλα τους: γχομενάκια ούλτρα λάιτ, ρολεξιά στο χέρι και σπιταρόνα στην παραλία. Όνειρα ζωντόβολου.

Υπάρχει διαφορά μεγέθους ανάμεσα στη γενιά του και σε αυτή του Λοράν. Η δική του δεν θεοποιήθηκε απ' τους μπουρζουάδες. Ό,τι και να λένε, οι σημερινοί προλετάριοι θα 'θελαν όλοι τους να 'χουν γεννηθεί απ' την πλευρά του ισχυρού. Στο Λεσίν, την πόλη που μεγάλωσε, οι σειρήνες των λατομείων έδιναν τον ρυθμό των ημερών. Περιφρονούσαν τους μπουρζουάδες στην επάνω πόλη. Δεν έπινες ποτέ παρέα με το αφεντικό σου. Ήταν νόμος. Στα μπιστρό, δεν μιλούσαν για τίποτε άλλο παρά μόνο για πολιτική, το ταξικό μίσος έτρεφε μια αληθινή προλεταριακή αριστοκρατία. Ήξεραν να περιφρονούν τα αφεντικά. Όλα αυτά έχουν εξαφανιστεί σήμερα, και μαζί τους η ικανοποίηση από μια καλή δουλειά. Δεν υπάρχει πια εργατική συνείδηση. Αυτό που τους ενδιαφέρει τώρα είναι να μοιάσουν στο αφεντικό. Αν δώσεις εξουσία σ' έναν τύπο σαν τον Λοράν, αυτός δεν θα θελήσει να υποχρεώσει τους έχοντες να μοιράσουν τα πλούτη τους, κείνο που θέλει είναι να μπει στο κλαμπ τους. Τυποποίηση της επιθυμίας: όλοι ακραίοι κομφορμιστές. Θα ήταν καλή τροφή για τα καρόνια, σίγουρα.

Πιο κάτω στην αλέα, όρθιοι πλάι σ' ένα παρτέρι με

λουλούδια, τέσσερις φύλακες καπνίζουν παρέα μ' έναν άντρα με γκρι κοστούμι. Ένας χαμογελαστός κοντόχοντρος Ασιάτης, τακτικός επισκέπτης του πάρκου που φοράει πάντα καπέλο Στέτσον, ανεβαίνει μια επικλινή πρασιά, ανάποδα. Το κάνει πάντα όταν έρχεται δω, και δεν μιλάει σε κανέναν. Ένα γέριχο, κοντοπόδαρο και μακρύτριχο γκρίζο σκυλί τρέχει ολόγυρά του. Ο Σαρλ ρωτάει το φιλαράκι του:

«Έρεεις γιατί το κάνουν αυτό οι Κινέζοι;»

«Ποιο; Ν' ανεβαίνουν την πλαγιά ανάποδα; Και πού να ξέρω; Μήπως γιατί έχουν άλλη κουλτούρα;»

«Η αλήθεια είναι ότι, συνήθως, δεν το κάνουν».

Από τις αρχές της άνοιξης, ο Λοράν είχε βουλευτεί στις εγκαταλελειμμένες γραμμές του τρένου που διασχίζουν το πάρκο, στα ριζά του λόφου. Λιγосτοί κοιμούνται εκεί, και οι φύλακες κάνουν τα στραβά μάτια όσο δεν περιφέρεται κανείς στις πρασιές τη νύχτα.

Μια γυναίκα διστάζει κοντά στο παγκάκι τους, μοιάζει να ψάχνει τον δρόμο της. Φοράει μακρύ κόκκινο παλτό κουμπωτό στο πάνω μέρος, ένα κοριτσίστικο ρούχο που τονίζει το ρυτιδιασμένο της πρόσωπο. Για δασκάλα μοιάζει. Αν ερχόταν συχνά σ' επαφή με ενήλικες, δεν θα φορούσε τέτοιο παλτό. Ο Λοράν σηκώνει το χέρι βλέποντάς την, τη χαιρετάει από μακριά. Δείχνει έκπληκτη, ύστερα τον αναγνωρίζει και πλησιάζει:

«Καλημέρα! Πώς είσαι;»

«Φίνα. Μια γουλίτσα;» ρωτάει δίνοντάς της τηνμποτίλια του.

Ενστικτωδώς, εκείνη κάνει ένα βήμα πίσω, λες και θα της έχωνε με το ζόρι το μπουκάλι στο στόμα.

«Όχι, όχι, όχι, ευχαριστώ. Ψάχνω το Rosa Bonheur, ξέρεις προς τα πού πέφτει;»

«Όλο κάτι ψάχνεις, εσύ...»

Ο Λοράν το παίζει Δον Ζουάν. Ο Σαρλ ντρέπεται γι' αυτόν. Μαλάκα μου, πώς θες μια κυρία τόσο καλοβαλμένη και καθαρή να πιει απ' το μπουκάλι σου και ν' ακούσει την παραμύθα σου;

«Αν γυρεύεις το Rosa Bonheur, εύκολο είναι, πάρε τούτον εδώ τον δρόμο και τράβα, ίσια, στα πεντακόσια μέτρα. Τον βρήκες, τον Σουμπουτέξ σου;»

«Όχι. Τον ξαναείδες;»

«Μπα όχι... Δώσ' μου το τηλεφωνάκι σου, κι αν ακούσω κάτι, θα σ' το σφυρίξω...»

Ο Λοράν ξεφουρνίζει το ψηστήρι του με τόνο υπαλήλου υποδοχής. Κορδώνεται, ανοίγει το φερμουάρ της χοντρής χακί καπαρντίνας του, βγάζει ένα πορτοκαλί παλιωμένο τεφτέρι και ζητάει ένα στιλό από την κυρία, χαρίζοντάς της ένα φαφούτικο χαμόγελο. Θλιβερό το θέαμα όταν πασχίζει να δείξει ότι μπορεί να είναι πολιτισμένος. Η κυρία με το κόκκινο παλτό κάνει μια ελαφρώς ενοχλημένη γκριμάτσα, και μηχανικά απομακρύνει μια τρίχα ανάμεσα από τα μάτια της. Ο Λοράν εξακολουθεί να φλυαρεί, κατά το συνήθειό του — όταν βρίσκει καινούριο κοινό δεν το αφήνει εύκολα:

«Ο Βερνόν την πάτησε χοντρά γιατί τραβολογιόταν με κείνη τη βρομοτσούλα... Τυπικό του πρωτάρη: χαλαρός και καλά. Αν τον είχα δει με την Όλγα, θα τον προειδοποιούσα να προσέχει. Όλοι μας την πατάμε. Στην αρχή, αυτή δείχνει συμπαθητική, αφότου όμως αρχίσεις να τραβολογιέσαι μαζί της, χώνεσαι στα

σκατά... Δεν είναι για τις γυναίκες, ο δρόμος. Όπως και να 'χει, είναι πιο εύκολο για δαύτες να το αποφύγουν. Αν η Όλγα είχε κάνει τρία κουτσούδελα όταν ακόμη μπορούσε, θα έπαιρνε τα ωραία της επιδόματα, και να σου πω και κάτι, αν είσαι ανύπαντρη μάνα, θα σου δώσει το κράτος κι ένα σπιτάκι. Εμείς οι άντρες οι ανύπαντροι που δεν έχουμε παιδιά, ας ψοφήσουμε... αλλά η οικογένεια, ε καλά, ιερό πράμα! Μα τούτη δω, όχι, πού να σκεφτεί παιδί... σκατένια περιωπής, η κυρία Όλγα. Πρέπει να τα κάνει όλα σαν άντρας... με εξαίρεση βέβαια όταν πλακώνεται, γουστάρει να ρίξει την πρώτη, μα όταν είναι να τις αρπάξει, τι μας λες, τις τρώει πάντα ο διπλανός της...»

«Αν δεις τον Βερνόν, πες του ότι τον ψάχνουμε, 'ντάξει; Η Εμιλί, ο Ξαδιέ, ο Πατρίς, η Παμελά, η Λιντιά... όλοι τον ψάχνουμε. Πες του πως ανησυχούμε γι' αυτόν... και πως έχουμε πολλά να του πούμε, πολλά και σημαντικά...»

«Μπορώ να 'χω το τηλεφωνάκι σου, λοιπόν; Και πώς είπαμε τ' ονοματάκι σου;»

Η γυναίκα με το κόκκινο παλτό δεν ξέρει πώς να πει όχι. Τη λένε Εμιλί, δίνει τον αριθμό της διστακτικά, ύστερα απομακρύνεται βιαστικά. Είναι λιγάκι φαρδοκάπουλη, η περπατησιά δεν είναι και τόσο αποφασιστική. Ο Σαρλ ρωτάει «Από πού την ξέρεις τούτη δω;» και ο Λοράν κομπάζει:

«Μια παρεούλα είναι, μωρέ. Ψάχνουν τον Βερνόν Σουμπουτέξ, μα δεν έχω ιδέα πού κρύβεται...»

«Ποιος είν' αυτός;»

«Ένας αλητάμπουρας. Καινούριας κοπής. Άσε, δεν αντέχει τα ζόρια αυτός. Ευγενικούλης. Ευαισθητούλης. Δεν ξέρω πού το πάει, μα ο τύπος έκανε μπαμ από μακριά ότι δεν έχει τα κότσια για να ζει στον δρόμο. Τουλάχιστον οι παλιοί πρεζάκηδες ξέρουν τι σημαίνει να κοιμάσαι στο τσιμέντο, αλλά αυτός... πολύ παρλαπίπας. Έμπλεκε απ' τον έναν καθγά στον άλλο, μέχρι που ένας κολλητός του τις τρώει χοντρά και μένει σέκος. Κι αυτός την κοπανάει. Κι από τότε, τα φιλαράκια του τον ψάχνουν...»

«Εκείνη δεν φαινόταν τσαντισμένη».

«Όχι, ρε συ, δεν μοιάζει να τον ψάχνουν για να τον ξυλοφορτώσουν, όχι... Μάλλον είναι μια παρέα φτιαγμένων που, εδώ και τρεις μέρες, τριγυρνάνε στο πάρκο ψάχνοντας τον Βερνόν Σουμπουτέξ...»

«Πώς είναι στη φάτσα, ο τύπος;»

«Τυπικός Γάλλος, τζιτζιφιόγκος, ωραία μάτια, αδερφίστικο σουλούπι ροκά, μακριά μαλλιά... τίποτα το φοβερό, μα δεν θα τον έλεγες και καθόικι».

Η περιγραφή ταιριάζει απίστευτα με τον άντρα στον λοφίσκο Μπερζέρ. Ο Σαρλ είναι επιφυλακτικός. Ο τύπος ήταν τόσο άρρωστος που ο γέρος νόμισε πως θα τα κακάρωνε στο παγκάκι. Κι αν κρύβεται, ίσως να έχει τους λόγους του. Καθένας και τα μυστικά του, καθένας και τα κουμάντα του.

«Και δεν έχεις την παραμικρή ιδέα γιατί τον ψάχνει η γυναίκα;»

«Και σένα τι σε κόφτει;»

«Δεν είναι και τόσο συνηθισμένο, μια κυρία όπως αυτή να τρέχει πίσω από έναν άστεγο...»

«Μην εμπιστεύεσαι ποτέ τις γυναίκες. Κρύβουν πράγματα συνεχώς... Μπορεί να 'χει να κάνει με κάποιον πεθαμένο, τι να σου πω;»

«Πεθαμένος;»

«Οι γυναίκες μάς πιπιλάνε διαρκώς το μυαλό ότι το μόνο που τις νοιάζει είναι τα παιδιά... Να κάνουν παιδιά, ν' ασχολούνται με τα παιδιά, όλες αυτές οι παπαριές... και θέλουν να τις πιστέψουμε. Για σκέψου το όμως. Η εμμονή τους είναι οι πεθαμένοι. Αυτό τις κόφτει. Δεν τους ξεχνάνε ποτέ. Θέλουν να τους εκδικηθούν, θέλουν να τους θάψουν, θέλουν να είναι σίγουρες ότι αυτοί αναπαύονται εν ειρήνη, θέλουν οι άλλοι να τιμούν τη μνήμη τους... Οι γυναίκες δεν πιστεύουν στον θάνατο. Δεν τον πλησιάζουν. Αυτή είναι η αληθινή διαφορά ανάμεσα σε κείνες και σε μας».

«Δεν ξέρω από πού τη βγάζεις τούτη τη μαλακισμένη θεωρία σου, αλλά πρέπει να πω ότι είναι πρωτότυπη...»

«Όταν θα ξεσουρώσεις απόψε, ξανασκέψου τη. Θα δεις. Έχει νόημα».

«Δεν μας εξηγεί όμως γιατί τον ψάχνει η τύπισσα».

«Όχι. Μα ευχαρίστως θα τα 'λεγα με μια κυρία. Είμαι εξυπηρετικός από φυσικού μου. Γουστάρω τέτοιες γυναίκες, συνεσταλμένες, καθωσπρέπει, σου 'ρχεται η επιθυμία να τους τον φορέσεις με τη μία...»

Ο Σαρλ τον αφήνει να πετάει τις λάγνες ασυναρτησίες του. Δεν μπορεί να χωνέψει πως η γυναίκα με το κόκκινο παλτό τούς απεύθυνε τον λόγο. Ο Σαρλ, κι αυτός, μοιάζει με κλοσάρ. Οι άνθρωποι διστάζουν να του μιλή-

σουν. Μα όταν θέλει να πιάσει την κουδέντα με κάποιον, ξέρει πώς να το κάνει. Είναι ακριβώς όπως με τα περιστέρια και τα κοράκια: αρκεί να τους δίνεις τακτικά λίγα ψίχουλα προσοχής. Κάνει όπως εκείνη η γριούλα που συναντούσαν στη γειτονιά, μέχρι πέρυσι το καλοκαίρι. Ζούσε στην οδό Μπελβίλ και όταν έβγαινε απ' το σπίτι της, κάθε απόγευμα στις τέσσερις, τα περιστέρια την αναγνώριζαν αμέσως. Μαζεύονταν σαν πελώρια τσαμπιά στον ουρανό και στη γη, και την ακολουθούσαν. Κι αυτή σκόρπιζε χουφτιές ψίχουλα και σπόρους στις ρίζες των δέντρων. Απαγορεύεται να ταΐζεις πουλιά. Για όποιον δεν ήξερε τι σκάρωνε η γριά, τούτα τα στίφη πουλιών που χιμούσαν συγχρονισμένα κατά μήκος της λεωφόρου Σιμόν Μπολιδιάρ είχαν κάτι το άκρως ανησυχητικό. Μια μέρα, τα παιδιά της, την έκλεισαν σε ίδρυμα. Ο Σαρλ το έμαθε στην μπάρα του μπιστρό, απέναντι απ' την καγκελόπορτα του πάρκου. Το διάμερισμα που έμενε ήταν δικό της. Σίγουρα, τα παιδιά πήραν χαμπάρι πως η κατάσταση άλλαζε, η κρίση όπου να 'ναι ερχόταν, κι έτσι επέλεξαν να το πουλήσουν πριν χάσει την αξία του. Σκοτώνουν τ' άλογα όταν γεράσουν! Ήταν κοτσανάτη και ποτέ της δεν μπεκρόπινε, η μόνη απόλαυση της παλαδιάρας γριάς ήταν να ταΐζει τα περιστέρια όταν έβγαινε για τη βόλτα της... κανένας δεν σκότιζε. Ο Σαρλ έβαζε τα γέλια, κοίτα να δεις, οι άνθρωποι κάνουν παιδιά για να εξασφαλίσουν τα γεράματά τους, εμένα μου λες... Είναι παλιά καραβάνα, ξέρει πολύ καλά ότι απλώς μεγαλώνουν άπληστους γύπες. Κανείς δεν αγαπάει τους γέρους, ούτε τα παιδιά τους τα ίδια.

Υπάρχει και κάποιος άλλος, σαν και δαύτην, που έρχεται στο πάρκο. Ένας τύπος που περπατάει σκυφτός, κι αυτός, που σκάει μύτη κάθε μέρα, ακούγοντας κανείς δεν ξέρει τι στ' ακουστικά του. Έχει μακριά μαλλιά και φοράει ένα μαύρο ξεφτισμένο μπουφάν. Αυτός, είναι φίλος με τα κοράκια. Με το που φτάνει, τον αναγνωρίζουν και μαζεύονται κυκλικά γύρω του. Τα κοράκια είναι πιο καλά οργανωμένα από τα περιστέρια. Είναι μεγάλα σαν πουλερικά, με ωραία μαύρα γυαλιστερά φτερά και μια ανησυχητική νοημοσύνη — αυτό να το βλέπουν οι άνθρωποι που νομίζουν ότι τα ζώα είναι κουτά. Τα κοράκια του πάρκου καταλαβαίνουν αμέσως με ποιον έχουν να κάνουν. Δεν χρειάζονται τον γέρο για να φάνε — ξεκοιλιάζουν με το ράμφος τους τις σκουπιδοσακούλες και σερβίρονται. Είναι ολοφάνερο, όμως, ότι τους αρέσει η συναναστροφή. Δεν καταφτάνουν όταν εκείνος εμφανίζεται με τους σπόρους του: τον περιμένουν. Και αν ο ανθρωπάκος χρειαστεί ν' αλλάξει θέση γιατί τον στραβοκοιτάνε οι φύλακες, αυτά διόλου δεν σαστίζουν: τον ακολουθούν και ειδοποιεί το ένα το άλλο κρώζοντας ότι το μέρος του ραντεβού άλλαξε. Ο γέρος έπαψε να έρχεται στις αρχές της άνοιξης, ο Σαρλ ποτέ δεν έμαθε το γιατί. Πιθανόν να μπήκε στο νοσοκομείο. Είναι πολύ νέος για να τον έχουν μπουζουριάσει τα παιδιά του στο γηροκομείο, έστω κι αν βιάζονταν να βάλουν χέρι στο παραδάκι του· είναι δύσκολο να ξεφορτωθείς έναν γονιό που είναι κοτσανάτος, ιδίως αν έχει σώας τας φρένας — πρέπει να περιμένεις στωικά. Ο Σαρλ ζήτησε από τη Βερό να ψάξει να βρει στο διαδίκτυο τι τρώνε αυτά τα πουλιά. Και ερχόταν, κάθε μέρα, την ίδια ώρα, στο ίδιο

μέρος, να ταΐσει τούτα τα ζωντανά. Έλεγε μέσα του πως έπρεπε κάποιος να πάρει τη σκυτάλη. Και κατάλαβε γιατί κάποιιοι το κάνουν — τα κοράκια είναι εξίσου καλή παρέα με τους κολλητούς του στο μπιστρό. Έχουν χάντρινα ματάκια και είναι πολύ αστεία. Ο Σαρλ πηγαίνει κάθε βδομάδα στο τμήμα ζωοτροφών του Bricorama. Είναι το τμήμα που βρομοκοπάει όσο δεν παίρνει, και μαζεύονται μύγες πάνω από ξεκοιλιασμένες σακούλες με σκυλοτροφές —κει μέσα προχωρούσε με ζόρι μεγάλο, η πλάτη του τον πονάει και τα γόνατα δεν τον κρατάνε πια καλά— τα πόδια δεν αντέχουν, φεύγει σε κακό χάλι, η ηλικία βλέπεις, φυσικό είναι. Και με την ηλικία του 'ρθε και η μανία με την ευγένεια.

Ο Σαρλ κέρδισε στη λοταρία. Ναι ρε συ! Αυτός ο γερομπισμπίκης. Τι πλάκα! Παίζει συχνά ιππόδρομο, αλλά σπανίως Λότο. Όπως όλα τα κορόιδα των πρακτορείων στοιχημάτων, συμπλήρωνε πότε πότε τη στήλη του, μπαίνοντας στον πειρασμό από κάποιο μεγάλο τζακπότ. Το πιο εκπληκτικό δεν ήταν ότι κέρδισε, αλλά ότι βρέθηκε μπροστά σε μια τηλεόραση το βράδυ της κλήρωσης, βαριόταν φοβερά να σηκωθεί και ν' αλλάξει κανάλι, γιατί δεν υπήρχαν μπαταρίες στο τηλεχειριστήριο. Χρειάστηκε όλη αυτή η αλληλουχία συμπτώσεων για να ενδιαφερθεί για το αποτέλεσμα — δεν φανταζόταν ότι μπορούσε να είναι ένας από τους κερδισμένους. Απ' την άλλη, αυτό είναι το νόημα της λοταρίας: μπορεί να πέσει στον οποιοδήποτε. Ακόμη και σ' αυτόν. Παίζει πάντα τους ίδιους αριθμούς, την ημερομηνία γέννησης της μάνας του. Εύκολο να το θυμάται. Τα μπαλάκια της κληρωτίδας άρχισαν να κατατρα-

κυλούν μες στους σωλήνες — ποτέ δεν καταλάβαινε τους τακτικούς παίχτες, τίποτα δεν είναι πιο βαρετό από μια κλήρωση του Λότο. Και, ο ένας μετά τον άλλον, οι αριθμοί του άρχισαν να πέφτουν με την τρομακτική ακρίβεια του πεπρωμένου που γυρεύει εσένα, ναι εσένα, και κέναν άλλον. Αυτό τον ξύπνησε απ' το μισούπνι του. Το στήθος του σφιγγόταν όσο η καρδιά του χτυπούσε πιο γοργά. Δεν είναι και τόσο ευχάριστο συναίσθημα, η πολύ μεγάλη χαρά. Συνήλθε μεμιάς. Η Βερό ήταν σωριασμένη στον καναπέ, κοιμόταν σαν γουρούνα, με το στόμα ανοιχτό, τα χείλη λεκιασμένα με κρασί. Αν ξυπνούσε κείνη τη στιγμή, θα της έριχνε μια ξεγυρισμένη μπούφλα — οτιδήποτε αντί να της ομολογήσει πως είχε την εντύπωση ότι κέρδισε. Γιατί, προφανώς, στην αρχή, καθώς δεν είχε συνηθίσει να του επιφυλάσσει η ζωή ευχάριστες εκπλήξεις, σκέφτηκε πως λάλησε, πως κάποιος λάκκο είχε η φάβα.

Παραπατώντας μεταξύ συρταριού και τσέπης του μπουφάν, κατάφερε να βρει το δελτίο. Αληθινό θαύμα, καθώς ήξερε πως το είχε τσαλακώσει, μια μπαλίτσα το 'χε κάνει, χωρίς να του δώσει καμιά σημασία. Δέκα λεπτά νωρίτερα, θα ήταν ανίκανος να πάει μέχρι τον νιπτήρα χωρίς να σωριαστεί, και ξάφνου έγινε σβέλτος σαν κατσίκι. Το μυαλό σε οίστρο, να πάρει η ευχή! Τώρα, ήταν πολύ παραγμένος για να νιώσει ευτυχής. Προσπάθησε να λογικευτεί — Γερο-σκατοκοιλιά πάψε να γεμίζεις το μυαλό σου με παπαρολογίες του μεθυσιού, λάθος κατάλαβες, αύριο θα το δεις πιο καθαρά, ίσως να 'πιασες ένα δύο απ' τους τυχερούς αριθμούς, μα το τζακπότ, τι φαντάζεσαι; Δεν βαρέθηκες, ρε συ,

να 'σαι ένας ηλίθιος και μισός; Δεν έκλεισε μάτι όλη τη νύχτα. Ξάπλωσε, με τα ρούχα, ύστερα σύρθηκε μέχρι την πολυθρόνα, προσπάθησε να ξυπνήσει τη Βερό, άνοιξε μια μπίρα και την κατέδασε μπροστά στο παράθυρο, ύστερα ξαναγύρισε στο κρεβάτι. Μάταια.

Την επομένη, πήγε στο μπιστρό απ' τις οχτώ. Είχε αντιγράψει τους αριθμούς του, προσεκτικά, ελέγχοντάς τους δυο φορές για να σιγουρευτεί πως δεν λάθεψε, είχε κοιτάξει το δελτίο από δω κι από κει, μα δεν είδε τίποτα το ύποπτο. Κάθισε στην μπάρα, στο βάθος, βολεμένος στο μισοσκόταδο — όπως και να 'χει, τούτη την ώρα, δεν υπήρχε κανείς γνωστός, το ζευγάρι των Κινέζων που είχαν πάρει το μαγαζί αφότου ο Αχμέτ, ο θρυλικός ιδιοκτήτης, τα τίναξε από ανεύρισμα, ένα καλοκαιριάτικο βράδυ μπροστά στην τηλεόραση, απέφευγε να του πιάσει κουδέντα: τον είχαν πετάξει έξω πολλές φορές, όταν ήταν ντίρλα, και δεν τον είχαν πάρει με καλό μάτι. Αλλά ήταν το μπιστρό του, κι ερχόταν κάθε πρωί.

Ο Σαρλ άνοιξε την εφημερίδα και επαλήθευσε ξανά τους αριθμούς. Το πρωί, νηφάλιος, του φαινόταν ακόμα πιο τερατώδες από χτες το βράδυ. Τούτη η απότομη αλλαγή στον ρυθμό του τού προκαλούσε τρομάρα κι όχι χαρά. Για λίγο, γαμοσταύριζε μέσα του που η μοίρα δεν τον αφήνει ποτέ σε ησυχία. Βλέπεις, δεν ξέρουμε καλά τον εαυτό μας: θα ορκιζόταν ότι μισούσε τη ζωή του και ότι θα έδινε τα πάντα για να την αλλάξει απ' την αρχή ως το τέλος. Τώρα όμως, που του 'λαχε αυτό, γραπώνεται από τις συνήθειές του, θαρρείς και κάποιος τον απειλούσε πως θα τον πετάξει έξω απ' το σπίτι του με

κλοτσιές στον πισινό. Δύο εκατομμύρια. Τι λες γι' αυτό, ρε χοντρούλιακα; Και, εν μια νυκτί, ο Σαρλ έχασε την ανεμελιά του. Για εξήντα χρόνια και βάλε, πορευόταν στη ζωή απ' το αιθυλικό κώμα ως τα απογευματινά απεριτίφ, ουρλιάζοντας σε όποιον ήθελε να τον ακούσει στην μπάρα πως καρφί δεν του καιγόταν για τίποτα, για τίποτα απολύτως, και πως κανείς δεν θα τον έπρηζε. Τώρα, τέρμα η χαλαρουίτα.

Ωστόσο είχε κιόλας ζήσει πολλές ζωές. Είχε δει τη μάνα του να ξύνει το χώμα με τα δόντια της για να τους βρει κάτι να μπουκώσουν, είχε δει τον πατέρα του να εξαφανίζεται, απ' τη μια μέρα στην άλλη, χωρίς ποτέ να θελήσει να ξαναδεί ούτε τη συμβία του, ούτε τα βλαστάρια του, ήταν μαθητευόμενος όταν ξέσπασαν οι απεργίες του '60 στο Βέλγιο, ήταν αστέρι στο πετάνκ και φορτηγατζής, γραφιάς και αδίστακτος χαρτοκλέφτης, αφισοκολλητής και κερατάς, καθγατζής και σοδατζής. Το μεγάλο πάθος της ζωής του ήταν η μποτίλια και τα ολονύχτια παντοπωλεία. Ήταν ένας τυχερός μπεκρής. Η μποτίλια δεν τον απογοήτεψε ποτέ, ούτε τον ξέχασε. Πρόσφερε λουλούδια σε βλαμμένες και συμπεριφερόταν σαν ηλίθιος με τα ομορφοκόριτσα, είχε δεκάδες γκόμνες, η καθεμιά πιο ζαθή απ' την προηγούμενη. Η πιο τσούλα ήταν μια αστή με πρόθεμα ευγενείας στ' όνομα, η οικογένειά της είχε ακόμη έναν ερειπωμένο πύργο αλλά αυτηνή της άρεσε να ξεφτιλίζεται στα μπαρ. Της είχε κάνει ένα παιδί. Της είπε δεν θέλω να είμαι πατέρας, ήταν η δεκαετία του '80, εκείνη του απάντησε εγώ θα το κάνω μόνη μου, κι αν δεν σ' αρέσει, ας είχες κάνει εκτομή του σπερματικού πόρου, παλιομαλάκα.